

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
2014/22 nolu Genelge Kapsamında

HAZIR BETONDA PİYASA GÖZETİM VE DENETİMİ

Hazırlayan: İnş.Yük.Müh. Yasin Engin
yasin.engin@gmail.com
www.betonvecimento.com

Kasım,2014

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü

Sayı : 83170628-590.07
Konu : PGD Faaliyetleri Kapsamında
Hazır Beton Denetimi

GENELGE
(2014/22)

İlgi: 16.11.2012 tarih ve B.09.0.MHG.0.15.03.00.590.99-1619 sayılı genelgemiz.

17.01.2002 tarih ve 24643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik” gereği “Piyasaya arz edilecek yeni ürünlerin ilgili teknik düzenlemeye uygun ve güvenli olması zorunludur.” Piyasa gözetimi ve denetimi, ürünün piyasaya arzı veya dağıtım aşamasında veya ürün piyasada iken, ilgili teknik düzenlemeye uygun olarak üretilip üretilmediğini, güvenli olup olmadığının denetlenmesi güvenli olmayan ürünlerin güvenli hale getirilmesinin temin edilmesi, gerektiğinde yaptırımlar uygulanması faaliyetlerini kapsar.

Bilindiği üzere TS EN 206-1 standardı TSE tarafından yürürlükten kaldırılarak yerine 18.06.2014 kabul tarihi itibarıyla TS EN 206 standardı yayımlanmıştır. Yine aynı kabul tarihi ile “TS EN 206’nın Uygulamasına Yönelik Tamamlayıcı Standart” olarak TS 13515 standardı yayımlanmıştır.

Yapı malzemeleri alanında yetkili kuruluş olarak Bakanlığımızca hazır beton ürününe yönelik yürütülmekte olan PGD faaliyetlerine ilişkin ilgede kayıtlı genelgenin, TSE tarafından teknik düzenlemelerde yapılan bahse konu değişiklikler ve uygulamada karşılaşılan hususlar bakımından aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur:

1) DENETİM YERİ VE SIKLIĞI

(a) “Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik”in “Yetkili kuruluşların yetki ve sorumlulukları” başlıklı 9 uncu maddesinin (m) bendi “Yetkili kuruluşlar bir ürünü; bedelli veya bedelsiz olarak piyasaya arz edildiği, satıldığı ve dağıtıldığı her yerde, depo, işyeri, nakil araçları ve gerektiğinde üretim tesislerinde denetleyebilir, numune alarak test ve muayene edebilir ve üretici ve/veya dağıtıcılarından gerekli gördüğü bilgi, belge ve kayıtları isteyebilir.” hükmünü içermektedir. Bu kapsamda, hazır beton ürünü için yapılacak PGD faaliyetlerinin santral mahalli dışında yapılması esastır.

(b) Hazır beton denetimleri her üreticiye yönelik yılda en az dört defa yapılmalıdır. Bir kereden fazla uygunsuz üretim yaptığı tespit edilen firmalara yönelik denetim faaliyetleri artırılarak uygulanmalıdır.

- Hazır beton PGD faaliyetleri santral mahalli dışında yapılacaktır.
- Her üretici yılda en az 4 defa denetime tabi tutulacaktır.

2) TEKNİK DOSYA VE İŞARETLEME İNCELEMESİ

(a) Hazır beton üreticileri “Yapı Malzemelerinin Tabi Olacağı Kriterler Hakkında Yönetmelik” uyarınca G işaretlemesi yapmak ve üretmiş oldukları ürün ile ilgili teknik dosyayı oluşturmakla yükümlüdür. Bu kapsamda, PGD faaliyetleri doğrultusunda yapılan denetimler neticesinde; teknik dosyası ve G işaretlemesi olmayan veya ilgili belgelerinde eksiklik olan üreticinin “aykırılık” yaptığı piyasa gözetimi ve denetimi tutanağı ile kayıt altına alınır ve söz konusu üreticilere, tespit edilen aykırılığı gidermesi için aykırılık durumunun derecesine göre süre verilir. Bu süre azami doksan iş günüdür. Mücbir sebepler olması halinde, Bakanlıkça veya İl Müdürlüğünce üreticiye ek süre verilir. Üretici bu süre içerisinde tespit edilen aykırılığı gidermez ise 4703 sayılı Kanun’un 5nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, aynı Kanun’un 12 inci maddesinin (a) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden Valilikçe alt limitten idari para cezası uygulanır.

2) TEKNİK DOSYA VE İŞARETLEME İNCELEMESİ

(b) Üreticinin ilgili teknik düzenlemede belirtilen belgeleri denetim elemanlarına ibraz etmemesi durumunda, söz konusu üreticinin “aykırılık” yaptığı piyasa gözetimi ve denetimi tutanağı ile kayıt altına alınır ve 4703 sayılı Kanun’un 5 inci maddesinin sekizinci fıkrası uyarınca, aynı Kanun’un 12 inci maddesinin (d) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden alt limitten idari para cezası uygulanır.

(c) Üreticinin uygunluk işaretini veya uygunluk değerlendirme işlemleri sonucunda verilen belgeleri tahrif veya taklit ettiğinin veya usulüne uygun olmadan kullandığının tespit edilmesi durumunda ise söz konusu üreticinin “usulsüzlük” yaptığı piyasa gözetimi ve denetimi tutanağı ile kayıt altına alınır ve 4703 sayılı Kanun’un 5 inci maddesinin onuncu fıkrası uyarınca, aynı Kanun’un 12nci maddesinin (f) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden alt limitten idari para cezası uygulanır ve Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(d) Yukarıdaki (a), (b) ve (c) bentlerinde bahsi geçen aykırılık ve usulsüzlüklerin müteakip denetimlerde de tespit edilmesi halinde, ilgili üretici 4703 sayılı Kanun’un 12 inci maddesinin ilgili bentleri uyarınca üst limit üzerinden idari para cezası uygulanır.

(e) 4703 sayılı Kanun’un 5 inci maddesi gereği “Dağıtıcı, sahip olduğu bilgiler çerçevesinde, güvenli olmadığını bildiği ürünleri piyasaya arz edemez. Üreticinin tespit edilemediği durumlarda, yetkili kuruluşça belirlenecek süre içinde üreticinin veya malı tedarik ettiği kişinin kimliğini bildirmeyen dağıtıcı, üretici olarak kabul edilir.”

3) NUMUNE ALMA USULÜ VE PLANLAMA

(a) Denetim faaliyeti, TS EN 206 standardı Ek B - B.2 “Numune alma ve deney plânı” birinci fıkrada belirtilen “Şantiyeye bir haftada teslim edilen ve ancak 400 m³’ten fazla olmayan beton miktarı” hükmü çerçevesinde üreticinin bir haftalık üretimini kapsayacak şekilde planlanır. Bir Hazır Beton PGD faaliyeti, üreticinin bir hafta içerisindeki üretim planı dikkate alınarak, aynı sınıf beton olmak koşuluyla, bir hafta içerisinde aynı veya birbirinden farklı günlerde, her bir transmiksör seferinden en az iki adet numune olmak üzere üç farklı transmiksörden numune alınması suretiyle gerçekleştirilir. Numunelerin farklı şantiyelere giden transmiksörlerden alınmasına dikkat edilir. Her bir transmiksörden alınan numunelerin deneye tabi tutulması sonucu elde edilen sonuçların aritmetik ortalaması bir deney sonucu olarak kabul edilir. Bu şekilde bir PGD faaliyeti sonrası üç deney sonucu elde edilmiş olur. Ayrıca şahit numune alınmaz.

(b) Üreticinin bir hafta içerisindeki üretim planı göz önüne alındığında, şayet aynı sınıf beton için üretim miktarı az ise; denetim faaliyeti aynı veya farklı iki günde iki farklı şantiyeyi kapsayacak şekilde iki adet farklı transmiksörden numune alınarak yapılır. Aynı sınıf beton için bir hafta içerisindeki üretim miktarı daha da az ise; o haftaya ait PGD faaliyeti bir sonraki uygun haftada tekrarlanır.

3) NUMUNE ALMA USULÜ VE PLANLAMA

(c) Numuneler TS EN 12350-1 standardında belirtilen koşullara uygun olarak alınır, TS EN 12390-2 standardında belirtilen koşullara uygun olarak hazırlanır ve küre tabi tutulur.

(e) Üreticinin yapılacak deneylere iştirak edebilmesi için, numunelerin basınç dayanımı deneyinin yapılacağı gün ve yer PGD tutanağında belirtilir. PGD tutanağının ilgili nüshası denetimi müteakiben üretici firmanın yetkilisine teslim edilir. Üreticinin imzadan imtina etmesi veya tutanağı teslim almaması halinde, bu husus tutanakta belirtilir. Yapılacak deney için üreticiye başka bir bildirim gerekli değildir.

(f) Üretici, numune alımı veya belge inceleme esnasında denetimi yapan personele engel teşkil edici davranış ve eylemlerde bulunur ise kolluk kuvvetlerinden destek talep edilerek, ilgili işlemlere devam edilir.

4) NUMUNELERE İLİŞKİN DENEYLER

- (a) PGD kapsamında tutanak ile alınan numuneler tutanakta belirtilen zaman ve yerde, cihaz kalibrasyonları geçerli Bakanlık veya Müdürlük laboratuvarında TS EN 12390-3 standardına göre 28 günlük basınç dayanımı deneyine tabi tutulur.
- (b) Deney sonunda, numunelerin basınç dayanımı değerlerini gösteren bir tutanak düzenlenir ve bu tutanak, deneye refakat eden üretici temsilcisinin (katılım sağlaması durumunda) ve Bakanlık veya İl Müdürlüğü yetkilisinin imzası ile kayıt altına alınır. Üreticinin deneye refakat etmemesi veya imzadan imtina etmesi halinde, bu husus tutanakta belirtilir.

5) DENEYİN NETİCELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(a) Numunenin ait olduğu beton sınıfı belirlenirken, numunenin alındığı transmikser irsaliyesinde üretici tarafından beyan edilen beton sınıfı dikkate alınır. Basınç dayanımı sınıfları için karakteristik küp ve silindir dayanımları TS EN 206 standardı Çizelge 12 ve 13 esas alınır.

(b) Beton basınç deney sonuçları TS EN 206 standardı EK B'ye göre değerlendirilir.

(c) Bir PGD faaliyeti sonucu elde edilen deney sonuçlarının TS EN 206 EK-B Çizelge-B.1'deki kriterleri sağlaması durumunda, o ürünün "güvenli olduğu" kabul edilir. Çizelge-B.1'deki iki kriterden her hangisinin sağlanamaması durumunda ise ilgili ürünün "güvensiz" olduğu kabul edilir. Deney sonuçlarının standardı sağlayıp sağlamadığı deney raporunda belirtilir.

6) GÜVENSİZ ÜRÜNLERE KARŞI YAPTIRIMLAR

(a) Bir yıl içerisinde ilk kez güvensiz ürün üretiminin tespit edilmesi halinde, üretici firmaya; 4703 sayılı Kanun'un 5nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, aynı Kanun'un 12 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden, alt limitten idari para cezası uygulanır.

(b) Üreticinin aynı yıl içinde ikinci kez güvensiz üretiminin (beton sınıfından bağımsız olarak) tespit edilmesi durumunda, üretici firmaya; 4703 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, aynı Kanun'un 12 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden alt limitin yüzde elli fazlası idari para cezası uygulanır.

(c) Üreticinin aynı yıl içinde üçüncü kez güvensiz üretiminin (beton sınıfından bağımsız olarak) tespit edilmesi durumunda, üretici firmaya; 4703 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, aynı Kanun'un 12 inci maddesinin (b) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden üst limitten idari para cezası uygulanır.

6) GÜVENSİZ ÜRÜNLERE KARŞI YAPTIRIMLAR

(d) Üreticinin aynı yıl içinde dördüncü güvensiz üretiminin (beton sınıfından bağımsız olarak) tespit edilmesi durumunda ise, üretici firmaya; 4703 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, 12 inci maddesinin (b) bendinde belirtilen miktarlar üzerinden üst limitten idari para cezası uygulanır ve aynı Kanun'un 11 inci maddesinin (a) bendi uyarınca o ana kadar güvensizlik tespit edilen tüm beton sınıfları için ürünün piyasaya arzı Bakanlıkça yasaklanır.

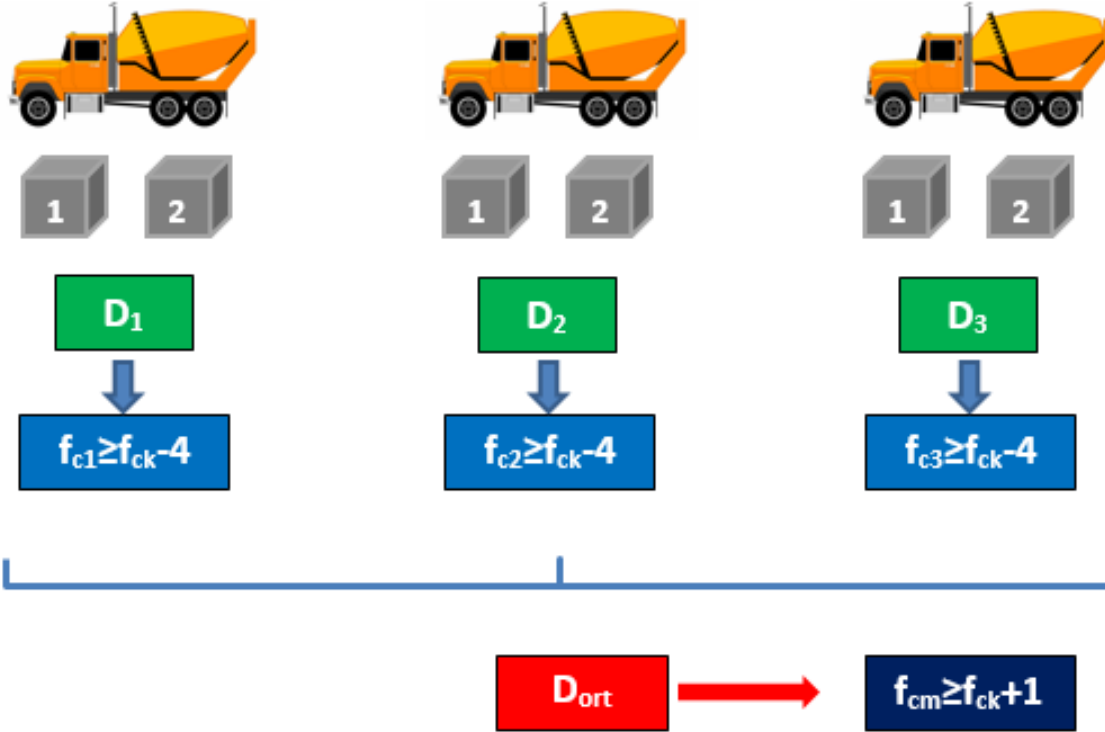
(e) Piyasaya arzın yasaklanması kararlarına esas teşkil etmek üzere, İl Müdürlüklerince yapılan denetimler neticesinde belirlenecek dördüncü güvensizlik tespitinden sonra gerekli tüm bilgi ve belgeler (raporlar, denetim tutanakları vb) Bakanlığa (Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü) gönderilir.

7) TEST VE MUAYENEYE AİT GİDERLER VE TAHSİLİ

(a) Ürünün güvenli olmadığı tespit edilmesi halinde, 4703 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili numunelere ilişkin test ve muayenelerin giderleri üretici tarafından ödenir. Güvensiz olduğu tespit edilen numunelere ilişkin test ve muayeneler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde, her yıl yayımlanan fiyat tarifesi üzerinden ücretlendirilmek suretiyle Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi'nin hesabına üretici tarafından yatırılır.

(b) Basınç dayanımı deneyini takiben üç ay içinde yatırılmayan deney ücretleri hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil ve Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

DEĞERLENDİRME

Bir haftada teslim edilen, ancak **450 m²**'yi aşmayan üretimden aynı günde veya farklı günlerde olmak üzere (farklı şantiyelere ait harmanlardan alınması tavsiyesiyle) **3 transmikserden en az 2'şer adet** beton numunesi alınır.

DEĞERLENDİRME

B.3.1 İmalât kontrol belgeli imal edilen beton

(1) Her tek dayanım deney sonucu ve "n" adet örtüşmeyen ayrı sonucun ortalaması, betonun tanımlanması için Çizelge B-1'de tarif edildiği gibi değerlendirilir.

(2) Çizelge B.1'de verilen her iki kriterin de, belirlenmiş hacimdeki betondan alınan n adet deney sonucu kullanılarak sağlanmasıyla, betonun gruba ait olduğu kabul edilir.

Çizelge B.1 - Basınç dayanımı ile tanımlama kriterleri

Belirli hacimdeki betondan elde edilen deney adedi "n"	1. Kriter	2. Kriter
	"n" adet deney sonucu ortalaması (f_{cm}) N/mm ²	Herhangi tek deney sonucu (f_{ci}) N/mm ²
1	Uygulanamaz	$\geq f_{ck} - 4$
2 - 4	$\geq f_{ck} + 1$	$\geq f_{ck} - 4$
5 - 6	$\geq f_{ck} + 2$	$\geq f_{ck} - 4$

Not - Çizelge B-1'de verilen tanımlama kriterlerine göre uygun beton hacminin ret ihtimali % 1'dir.